

Agerdyrkningsberetning.

(Fra Oktober.)

Aarsgrøden paa vore Jorder er væsentligst knyttet til de 7 Maaneder fra April til Oktober inkl.; Vejrliget i disse Maaneder er derfor fortrinsvis bestemmende for Aarsudbyttet, selv om det ikke skal glemmes, at ogsaa de 5 Efteraars- og Vintermaaneder kunne have følelig Betydning for Vintersæden. Ud over alle 7 Væxtmaaneder strækker dog egentlig kun Roerne og Græsmarkerne deres Krav, medens Kornafgrødernes Skæbne er afgjort efter de første 5 Maaneders Forløb og Høafgrødens efter de første 3 Maaneder. I sine store Træk kunne vi sige, at den første Del af Vegetationsperioden var varm og tør, Midsommertiden lidt kølig og regnfuld, og Høsttiden tilligemed Slutningen af Voxetiden bragte i Reglen mildt Vejr og vxlende fugtige og tørre Perioder. Dette fremgaaer ogsaa af følgende sammentrængte Fremstilling af Varmen og Fugtigheden i de første 5 Maaneder, sammenlignet med det Normale.

	Middelvarmens Afvigelse i Grader fra det Normale.		Nedbørens Afvigelse i Proc. fra det Normale.	
	Øerne	Jylland	Øerne	Jylland
April	1,0	1,3	÷ 30	÷ 9
Maj	1,5	1,8	÷ 19	÷ 5
Juni	0,1	0,2	÷ 27	15
Juli	÷ 0,6	÷ 0,6	46	49
August	0,2	0,3	13	28

Medens Varmefordelingen mellem de to Hoveddele af Landet ikke frembyder store Forskjelligheder, er dette derimod Tilfældet med Nedbøren, og endnu større bliver Ulighederne for dennes Vedkommende, naar den sammenlignes for de enkelte Amter, hvilket er sket i følgende Tabel, hvor tillige Nedbøren i Marts, der har stor Betydning for Jordens Vandforsyning, er medtagen:

	Nedbørens Afvigelse i Procent fra Normalen					
	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August
Hjørring	+ 52	÷ 10	+ 10	÷ 13	+ 55	+ 41
Thisted	+ 49	+ 6	+ 15	÷ 27	+ 44	+ 73
Ringkjøbing	+ 70	+ 13	0	+ 48	+ 28	+ 55
Ribe	+ 65	+ 6	+ 5	+ 66	+ 66	+ 43
Viborg	+ 80	÷ 4	÷ 5	+ 2	+ 31	+ 30
Aalborg	+ 19	÷ 23	÷ 8	÷ 15	+ 52	+ 12
Randers	+ 21	÷ 20	÷ 25	+ 13	+ 55	0
Aarhus	+ 48	÷ 29	÷ 15	+ 13	+ 45	+ 35
Vejle	+ 42	÷ 23	÷ 18	+ 44	+ 64	+ 27
Odense	+ 47	÷ 11	÷ 29	÷ 17	+ 67	+ 16
Svendborg	+ 40	÷ 23	÷ 33	÷ 30	+ 61	÷ 18
Holbæk	+ 30	÷ 8	÷ 27	÷ 43	+ 31	+ 37
Sorø	+ 26	÷ 44	÷ 22	÷ 41	+ 18	+ 16
Frederiks- borg	+ 69	÷ 11	+ 14	÷ 37	+ 69	+ 55
Kjøbenhavn	+ 35	÷ 34	÷ 16	÷ 15	+ 38	+ 42
Præstø	+ 18	÷ 50	+ 27	÷ 12	+ 40	+ 5
Lolland- Falster	+ 21	÷ 43	÷ 21	÷ 4	+ 52	÷ 10
Bornholm	+ 36	÷ 32	+ 22	÷ 56	+ 10	+ 4

Vinterkulden fortsattes ind i April; Vaarsædsarbejderne begyndte lidt sent; først efter Midten af Maaneden kom der Grøde i Jorden, men den mødte da ogsaa saa kraftig frem, at Løvspringet alligevel fandt Sted til sædvanlig Tid, og da Maj var varm, den varmeste Maj i 30 Aar med Undtagelse af Aaret 1889, og den mod Sædvane ingen Nattefrost bragte, undtagen i den bekendte

Frostgryde ved Birkebæk, hvor Thermometret en enkelt Nat sank under Frysepunktet, udfoldede alt, men dog især Kløver- og Græsmarkerne, sig med stor Fylde. Ogsaa Juni var varmere end almindelig, men bragte dog paa sine Steder flere ret kølige Nætter, særlig i Lavninger, hvor man ikke sjælden fandt Rim om Morgenens, og hvor Thermometret i 4 Fods Højde over Jorden endog enkelte Gange gik under Frysepunktet, saaledes f. Ex. 3 Gange i Birkebæk, hvor det endog den 15de naaede ned til $\div 2,4$, og i Kolindsund, hvor det den 17de omtrent naaede Frysepunktet. Men iøvrigt var Forsommeren som sagt varm, og ligesom dette i og for sig er et betinget Gode i Henhold til den gamle Erfaring, at for Forsommerens Vedkommende er det ikke Varme, men »Maj Maanedes Kulde, der giver Laderne fulde«, saaledes blev den yderligere mislig paa Grund af den samtidige Tørke, saa at Sæden skød i Veiret uden at buske sig, men af og til endog gulnede. Det var især Øerne, der havde et ringe Nedsalg i April, Maj og Juni, og naar Skaden ikke blev større, skyldes det den gode Vandforsyning fra Vinteren. Ogsaa i Jylland var Juni tør i de 3 nordlige Amter: Hjørring, Thisted og Aalborg, der havde 28 Procent mindre Nedbør end almindelig, medens de 3 midterste og østlige Amter: Viborg, Randers og Aarhus, havde 9 Procent over Normalen, og de 3 vestlige og sydlige Amter: Ringkjøbing, Ribe og Vejle, endog 53 Procent over det Normale. Regnen i Juli mættede Græsmarkerne og hjalp paa det sildigsaade Korn, men da den faldt som stærke Tordenbyger, ligesom ogsaa den rigelige Augustregn ofte havde en skybrudlignende Karakter, sloges Sæden ofte stærkt i Leje, og Høsten vanskeliggjordes nu og da, særlig i Begyndelsen og Slutningen. Det sydlige Fyen, Langeland og særlig Lolland-Falster var i saa Henseende heldigst stillet, idet August bragte dem 16% under Normalen, medens Nord-sælland fik 55% over denne. Men som Exempler paa, hvor voldsomt Regnen af og til strømmede ned, kan an-

føres, at Oregaard i Sydsælland den 4de August i 1 Time fik 35 mm. Regn og Lerkenfelt ved Kallundborg den 14de 32½ mm. Regn, og at ikke mindre end 30 Stationer i et enkelt Døgn fik over 40 mm. Regn, ved Borholt i Jylland endog 73 mm. Heldigvis havdes der jævnlig en god tørrende Blæst, og i de smukke Tørvejrdsdage først i September lykkedes det at tilendebringe Høsten de fleste Steder. Ogsaa senere i September havdes godt Vejr til Kartoffeloptagningen, og Roeoptagningen i Oktober blev først i Slutningen af denne Maaned forulempet af for megen Regn.

Høbjergningen har i Almindelighed givet et godt, undertiden et fortrinligt Udbytte, og er der end kjendelig Forskjel mellem de forskjellige Egne, mellem Ager og Eng og mellem de forskjellige Slags Enge, saa maa det dog siges, at Landet som Helhed ikke i mange Aar har havt en saa stor og rig Høavl som iaar. Dette gjælder særlig for Kløverens Vedkommende, der flere Steder var groet saa stærkt til, at den var gaaet i Leje. Navnlig vare 1ste Aars Kløvermarkerne som oftest fortrinlige; men ogsaa 2den Aars Markerne gave jævnlig et stort Udbytte. Dog berettes fra Vestsjælland, at Kløveren gav mindre end ventet, og fra det nordlige Jylland, at den vel blev lang, men ikke tæt. Næsten overalt kom den fortrinlig i Hus. For Engenes Vedkommende blev Udbyttet mere ulige. Hvor det var gode Vandingsenge eller Gjødskningsenge, og de sloges tidlig, fik man baade et stort og et velhjerget Udbytte. Men hvor det var tørre, sildige Enge, blev Udbyttet jævnlig temmelig ringe, og hvor Engbjergningen trak længe ud, blev en Del af Høet mere eller mindre ødelagt af det regnfulde Vejr.

Sædavlen kan for Landet som en Helhed betegnes at have givet en god Middelhøst til Fyld, Middelhøst i Kjerneudbytte, men for Rugens og Byggets Vedkommende under Middel med Hensyn til Kjærneens Kvalitet. Heri er der imidlertid stor Forskjellighed mellem de enkelte Egne, alt eftersom Regnbygerne ere faldne.

Medens Mors, særlig det sydlige og vestlige, have havt en meget rig Høst, og der her som flere andre Steder sees mange Stakke ved Gaardene, har derimod Bornholm nærmest havt en tarvelig Høst, undtagen i det sydøstlige, og det saavel hvad Fyld som Fold angaaer, saa Laderne i Reglen have kunnet rumme Høsten. Om de enkelte Sædarter kan siges følgende:

Rugen var skadet en Del af Vinterens Snelag langs Hegn og Lavninger, ligesom ogsaa af Foraarsfrosten, hvor det jævne Snelag var blæst bort af Nordvestvinden, og endelig havde flere Steder Sneskimlen i stort Maal hærget Markerne efter Sneens Bortsmeltning. En Del var derfor ompløjet, særlig i Jylland, hvor jævnlig $\frac{1}{4}$, undertiden $\frac{1}{3}$ eller derover maatte ompløjes, og Resten var tynd. Paa Bornholm har man endog jævnlig maattet ompløje $\frac{2}{3}$ af Rugen. Blomstringen foregik tilsyneladende heldig, men dog viste Axene ikke faa Steder mange Spring. Da nu tilmed Rughøsten, der begyndte de sidste Dage i Juli, blev ramt af et regnfuldt Vejr med stille, tildels lummer Luft, saa kunde det de færreste Steder undgaaes, at en Del spirede i Hobene, saa at det endog ikke faa Steder har været vanskeligt at skaffe god Sæderug og sine Steder endog at skaffe brugelig Brødrug. Hertil bidrager yderligere, at Kjærnen somme Steder var angrebet af Svamp, og at der, særlig paa kjæragtige, lavtliggende Jorder, fandtes en stor Mængde Meldrøjer i Rugen. Ogsaa Rughalmen tog megen Skade af Regnen, blev mørk, skør og udvasket og vil afgive tarveligt Foder og endnu simplere Tækkehalm. De nyere Rugsorter have ikke viist sig bedre end de tidligere benyttede, særlig gives Bretagnerugen det bedste Omdømme.

Hveden har, med Undtagelse af de større eller mindre Pletter, der paa Grund af Vinterskade maatte ompløjes, givet et bedre Udbytte; nogle Steder, og det navnlig i de vigtigste Hvedeegne, de sydlige Øer, har den endog givet et godt Udbytte, saa at nogle Beretnin-

ger mælde om et Udbytte pr. Td. Land af 40 Centner à 133—34 Pd. holl. pr. Td., om der end ogsaa her findes Gaarde, hvor Hveden tyndedes saa stærkt af Vinteren, at den kun giver et lille Udbytte. Paa Samsø kaldes Hvedehøsten endog lille. Den led flere Steder en Del af Bladrust tidlig paa Sommeren, og senere af Avnrust.

Af Vaarsæden er Bygget det mindst tilfredsstilende, og er der end Steder, særlig i Jylland, hvor man er vel fornøjet med Bygafgrøden baade til Fyld og til Fold, saa lyder der dog almindelig Klager, især i den østlige Del af Landet, og ganske særlig mod det 6rd. Byg. Det spirede mindre godt, især paa de stærke Jorder, blev en Del tvegrødet, løb i Vejret uden at buske sig og blev ofte medtaget af de stærke Regnskyl i Juli, der kastede det i Leje, gav Kjærnen, der ligesom savnede Sol og Varme, en mangelfuld Udvikling og en mørk Farve, som yderligere forøgedes ved den Høstregn, der indfandt sig, da det sildig saae Byg skulde mejes, og som medførte, at det ofte maatte ligge længe paa Skaar, vendes og tumles, eller at det blev overmodent, inden det høstedes. Bygget giver derfor i Reglen en tarvelig Handelsvare, mørk af Farve, daarlig af Form og let af Vægt, og især er det 6rd. Byg mange Steder yderst simpelt; selv paa gode Jorder maa man ofte nøjes med 7—9 Fold og med en Vægt, der selv ved stærk Afharpning kun vanskelig lader sig drive op til 100 Pd. holl. Der er derfor stærk Efterspørgsel efter vægtigere Byg for gennem en Indblanding at kunne fremskaffe en salgbar Vare. Imidlertid er der Undtagelser, saasom Middelfartegnen, det sydlige Jylland, Lysgaard Herred og det nordlige Vendsyssel, hvor man er vel fornøjet med Aarets Bygafgrøde, især naar den var saadet tidlig og kunde drage Nytte af Regnen i Juli Maaned.

Havren, der bedre end nogen anden Sædart kan taale Gjenvordigheder, nævnes næsten fra alle Egne som Aarets bedste Afgrøde, især hvor den blev sildig saadet. Og ligesaa udtales i Reglen Tilfredshed med den havre-

blandede Blandsæd. Vel sloges ogsaa den noget i Leje, men den skjæpper i Reglen godt, — fra Jylland nævnes endog 2 Tdr. i en Trave à 60 Neg, og ligesaa er Kjærnen ogsaa forholdsvis godt udviklet. I det nordlige Jylland blæste en Del Havre af i Bartholæmæusstormene den 23.—29. August.

Af Bælgfrugterne vare Ærterne, hvis Dyrkning iøvrigt aftager, voxede godt til, men da de i det fugtige Vejr vedbleve at blomstre uden at modnes, bliver Foldudbyttet næppe stort. Derimod vare Hestebønnerne de fleste Steder særdeles gode og vinde i sine Egne en forøget Udbredelse. Vikkerhavre og andre grønne Foderafgrøder have næsten overalt givet et særdeles godt Udbytte.

Radsaanningen har iaar ofte havt Leilighed til at vise sin Overlegenhed, idet den bredsaaede Sæd, særlig paa de stærke og knoldede Jorder, gav en usikker og uensartet Spiring og blev forsat i Væksten i den tørre Periode sidst i Maj og først i Juni.

Høstarbejdet har været noget besværligt, særlig paa de større Gaarde, hvor man ikke som paa mange Bøndergaarde kunde tilendebringe Høsten i den smukke Tørvejrperiode fra den 12.—26. August. Sæden, der ofte var slaaet stærkt i Leje, var besværlig at meje. Naar man alligevel kom lettere over Høsten, end man skulde ventet, er Grunden dels den, at Arbejdskraften de fleste Steder har været tilstede i rigelig Mængde, dels den, at Mejemaskinen vinder en stærk Udbredelse i de fleste Egne, ogsaa paa Bøndergaardene, enten ved Leje eller ved at et Par Naboer slaa sig sammen om Anskaffelsen, og have da jævnlig været i Stand til at besørge Høstarbejdet uden at maatte ty til fremmed Høsthjælp, der, selv om den kunde faaes, ofte er mindre behagelig at arbejde med og tilmed jævnlig ret kostbar, saaledes som naar der opgives 2 à 3 Kr. pr. Mand om Dagen foruden Kosten. Heri maa Grunden søges til, at man ikke i større Maal har benyttet den bornholmske

Staksætning i Marken, skjøndt de fleste, der have prøvet den, udtale deres Tilfredshed dermed, særlig i en vanskelig Høst, da man derved bl. a. i en Fart kan faa en Del vejret Korn bevaret mod truende Regn; men de vige tilbage derfor, fordi Folkene nødig forlade tilvante Høstmaader. Iøvrigt klages over, at Arbejderne jævnlig udføre Høstarbejdet mindre godt end tidligere; de beflicte sig ikke derpaa og mene sig fritagne derfor, naar de se Mejemaskinen inde paa Naboens Mark forrette Arbejdet paa en saa fyldestgjørende Maade, at deres Haandarbejde vanskelig vilde kunne staa Maal dermed.

Af Rodfrugterne have Kartoflerne kun givet en Middelhøst og maaske næppe dette. De tabte tidlig Bladene og gik fra Grøden, og den stærke Regn i Juli var dem ikke gunstig, men fremmede Sygdommen, der tidlig meldte sig paa den røde Rosenkartoffel og andre grove Kartoffelsorter saavel som paa de fine Askebladede og Hammersmiths, mens derimod Magnum bonum næsten overalt har viist sig temmelig modstandsdygtig. Paa lave Jorder tog de undertiden Skade af Nattekulden; saaledes meddeles fra Kjær Herreds lave Jorder, at en Rimtaage i Natten til 15. Juni afsved Kartoffeltoppen. og at denne stod sort i 3 Uger, inden den atter grønnedes. — Heller ikke for Roerne har Sommeren været gunstig; de tidlig saaede led af Tørken i Juni, belemredes stærkt af Ukrud og bleve tidlig gule, gik fra Væksten, inden de havde naaet nogen rigtig Størrelse; de sildig saaede havde ofte vanskelig ved at spire, ødelagdes jævnlig af Jordlopper og maatte omsaaes. Hertil kom, at Juli var for kold og vaad for dem, Regnen bankede Jorden sammen, hæmmede derved Væksten samtidig med at Ukrudet krævede en betydelig forøget Renselsesudgift. Med enkelte Undtagelser vil der derfor hverken af Runkelroer eller Turnips avles nogen stor Afgrøde, og ogsaa Cikorierødderne give af lignende Grunde som ovennævnt kun et halvsimpelt Udbytte. Sukkerroerne synes forholdsvis at have været de bedste paa vore Rodfrugtmarker.

Humlen har iaar givet et godt Udbytte, men dens Dyrkning synes iøvrigt i Aftagende, da Folk ikke saaledes som tidligere føle sig tiltalte af den Indendørsselskabelighed, som den vidtløftige Humleplukning medførte; mange Humlehaver blive derfor ryddede. — Ogsaa Tobaksdyrkingen, der er ret betydelig i Frederits- og Middelfartegnen, har givet et godt Udbytte; men den kan ikke udvides, da det er et begrænset Kvantum Tobak, der kan finde Afsætning, eftersom den kun kan bruges til Indblanding i bedre fremmede Sorter. Af Træfrugt har Avlen mange Steder været ringe, dels paa Grund af mindre heldigt Vejr i Blomstringstiden, dels fordi den paa flere Steder blev angrebet af Insekter. Der er derfor gode Frugtpriser, og de Haver, der have en god Høst, hente ad denne Vej en ret kjøn Indtægt.

Af Plantesygdomme og Insektangreb have Afgrøderne været noget mere hjemsøgte end almindelig. Mest Skade have rimeligvis de tidlige og temmelig udbredte Rustangreb paa Hveden, Bygget og Havren forarsaget. Ogsaa Brand i Havre og Byg og Meldrøje i Rugen, samt Kartoffelsvampen og Skimmelsvampen paa Rugen have gjort en Del Skade. Smældelarver hjemsøgte hist og her Sukkerroemarkerne umiddelbart ved Planternes Fremspiring; Jordlopper og graa Orm have angrebet Rutabaga og Turnips; Gulerodsfluen har i det sydlige Jylland gjort en Del Skade i Gulerodsmarkerne. Derimod have Oldenborrerne, hvis Flyveaar det var, kun viist sig i ringe Tal. I Forbindelse hermed maa nævnes, at der i et Par Beretninger lyder særlig stærk Klage over Graaspurvvene, der formere sig stærkt og kun ville kunne holdes i Skak ved Fællesforanstaltninger, samt over Skovmusene, der særlig i Nordsælland søge ud paa Markerne og til Husene og graadig fortære hvad de træffe paa af Spiseligt.

Sommergræsset, der brød frem med usædvanlig Kraft i Begyndelsen af Maj og bevirkede et tidligt Udslag, blev ikke faa Steder noget knapt, da Tørken fort-

sattes i Juni, og skjøndt man mere og mere i velordnede Jordbrug sørger for at have noget Grønfoder til Sommerstaldfodring, eftersom der næsten altid indtræder en græsknap Periode ved Midsommertid, saa kom det dog iaar flere Steder til at skorte derpaa, da der var saa ringe Væxt i Grønfoderet formedelst Tørken. Men efterat Regnen begyndte i Juli, voxede baade de ældre og yngre Græsmarker som ogsaa Udlægskløveren fortrinlig til, og i den sidste Halvdel af Sommeren havdes meget rigeligt Græs, der dog ofte var lidt næringsfattigt og derfor af og til maatte støttes af et Par Ø Kraftfoder daglig pr. Ko. Som en Helhed maa derfor Sommergræsningen kaldes god, og Mælkeudbyttet har ogsaa været nogenlunde, skjøndt mindre godt end man skulde ventet, dels fordi det vaade, sjadskede Vejr i den sidste Halvdel formindskede Udbyttet, dels fordi Køerne, hvor det i den tørre Tid havde knebet med tilstrækkeligt Foder, havde sat af paa Mælken, og vanskelig atter komme til Mælken igjen saa langt oppe mod Kælvningstiden. Kvæget kom imidlertid som Regel paa Stald i godt Huld, og der vil kunne bydes det en god Vinterforplejning, takket være den store Mængde godt Hø, der er bjerget de fleste Steder. Og er end Halmfoderet jævnlig noget udvasket og mange Steder ingenlunde rigeligt, vil det dog nok slaa til, eftersom der jævnlig er en Del Halm i Behold fra ifjor, og paa den hjemmeavlede Sæd vil der næppe blive sparet, dels fordi den ofte ikke er god Handelsvare, dels fordi der kun bydes lave Priser for den.

Besætningerne maa siges at være fuldtallige; have de end hist og her været større tidligere, da Indkjøbet af Kraftfoder var rigeligere, end man nu synes tilbøjelig til, ere de fleste dog utilbøjelige til at forcere denne Sag paa en Tid, da der raader saa stor Usikkerhed med Hensyn til en lønnende Afsætning af Kvæg og Svin, som Tilfældet er nu. Iøvrigt have Kreaturpriserne som ogsaa Priserne paa Plage været ret gode i Sommer og ere endnu tilfredsstillende. Særlig betales Kælvekøer

højt, 2 à 300 Kr. for gode røde Køer og 20 à 50 Kr. mindre for jyske Køer. Ungkvæget har som oftest betalt en ret god Græsleje, og Priserne paa Goldkøer og unge Stude ere temmelig høje og staa ikke i et passende Forhold til den Pris, det fede Kvæg kan hjembringe, om der end til sine Tider er betalt 26 à 27 Øre for store fede Tyre. — Smørprisen, der havde holdt sig trykkende lav en Del af Sommeren, er steget godt i den sidste Tid, og Udbyttet af Mark og Besætning i sin Helhed er derfor et saadant, at man trøstigere end i de senere Aar vilde kunne se Fremtiden imøde, hvis ikke Kornpriserne og Svinepriserne holdt sig saa lave, at Indtægten af den ret gode Afgrøde derved væsentlig reduceres.

Brakmarken har været god at behandle, hvor man med Omhu har passet den og benyttet Forsommerens Tørke til at faa Bugt med Rodukrudet og den senere grødefulde Tid til at faa Frøukrudet ødelagt. Men ofte forsømmes den og skænkes maaske knap saa megen Opmærksomhed som nogle Aar tilbage, ligesom man ogsaa jævnlig har ombyttet Helbrakken med Halvbrakken; og hvor der er en Del Rodukrud i denne, har Aaret med den regnfulde Juli i høj Grad vanskeliggjort Udryddelsen af dette. Man søger mere og mere at bøde paa den mangelfulde Brakbehandling ved en udvidet Efteraarsbehandling, saaledes at de Marker, der lide af Følfod og Tidsler, fortrinsvis skrælpjøjes, og de, der lide af Frøudkrud, behandles med Harve for derefter at til-tromles, hvilket vist ogsaa paa bedste Maade bringer Frøukrudet til Spiring; men disse Hjælpemidler bør kun betragtes som Støtter, ikke som Surrogater for en god Brakbearbejdning, hvilken de færreste af vore Jorder endnu kunne undvære.

Arbejdskraften har, med Undtagelse af Malkepiger, de fleste Steder været tilstede i tilstrækkelig Mængde. Lønningerne have ikke været i Stigning, men derimod lyde Klagerne stærkere over manglende Paalidelighed og Dygtighed i Sammenligning med tidligere.

Af de modtagne Beretninger hidsættes følgende:

Fra Amager. Som en glædelig Omstændighed kan jeg meddele, at store Arealer af Stub enten ere skrællepløjede eller harvede med svensk Harve, Foghs Patentharve og ovenpaa med lettere Harve, et Arbejde, jeg anser for at være af stor og gavnlig Indflydelse, og hvorved man i en væsentlig Grad faar det i sin Magt at holde Jorden ren, baade hvad Frø-som Rodukrud angaaer. Som Regel var Høsten her paa Amager endt fra d. 20.—25. August. Ved en saa tidlig Indhøstning haves god Tid til at give Jorden en saadan extra Behandling, hvorved ikke alene en stor Del Ukrud af Frø lokkes til at spire, men hvorved ogsaa en Sammenløbning af Marken med Kvik og andre Græsarter forebygges. Efter at Jorden saaledes i Slutningen af August er behandlet, det være sig nu med Skrælleplov eller tilstrækkelig med Harve, falder den i Reglen fortrinlig for Ploven til den egentlige Vinterpløjning, der næppe bør foregaa senere end i Slutningen af September eller lige først i Oktober Maaned. Her begynde vi i Reglen Optagningen af Roerne den 6.—7. Oktober, og til den Tid vil jeg i Reglen være færdig med al Efteraarspløjning paa Roemarken nær.

Fra Egnen Taastrup—Kjøge. Her paa Gaarden sættes al Vaarsæd, naar den er tør nok, i bornholmske Stakke, en Høstmaade, hvormed vi ere meget tilfredse, da Opsætningen gaaer hurtigere, og Kornet bevares bedre, — men Methoden breder sig dog kun langsomt, da de fleste nødig forlade den gamle tilvante Maade at sætte Sæden i Travehobe, uden at de dog se sig i Stand til at give nogen gyldig Grund derfor.

Kreaturpriserne hører man intet om, der er slet ingen Kjøbelyst, da man ikke véd, hvorledes Tysklands Karantæne vil virke paa Afsætningen dertil; Exporthandelen ligger derfor stille og holder sig afventende; det er kun Kvæg til Pladsforbrug, som for Tiden er afsætteligt.

Fra Jyderupegnen. Som sædvanlig havde vi her sat

al den bundne Sæd i smaa Stakke, tækket med Rivelse, og da derfor Regnen kom den 6te August, saa tog den saaledes opsatte Sæd ingen Skade; nogle enkelte have iaar begyndt at sætte Sæden op ligesom vi, men det er smaat med at trænge igjennem, og det er dog tydelig langt bedre. Her har været rigelig med Arbejdskraft, og Mejemaskinen blive mere og mere benyttede ogsaa paa mindre Ejendomme, hvor man slaarer sig sammen om Benyttelsen af den og kjøber den i Forening.

Vi have her udmærket Græs, men da det jo ikke er saa nærende paa denne Aarstid, have vi begyndt at fodre alle Køer, der malke stærkt endnu eller som nylig have kælvet, med 2 Pd. Kraftfoder, som gives dem i smaa Partier; dette troer jeg er nødvendigt, hvis man vil bevare deres Huld og Malkeevne i længere Tid.

Fra Samsø. Vi ere selvfølgelig spændte paa at erfare, hvordan Kreaturpriserne ville blive efter 1. Oktober. Nogen stor Forandring til det bedre bliver der vel næppe, men det tør vel nok forudsættes, at Ulemperne og Udgifterne ved en 10 Dages Karantæne opvejes ved Adgangen til selve Forbrugsstedet, og vi ere herovre tilbøjelige til at tro, at en god Karantænestald, i Forbindelse med et ugentligt Marked i en af de nordslesvigske Byer, f. Ex. Flensborg, vilde være en god og sund Konkurrent til Hamburg og Kiel og bringe os bedre Priser hjem.

Fra Egnen Kallundborg—Slagelse. Der var rigeligt Mandskab til Stede i Høsten, og da Mejemaskinerne nu bruges næsten overalt, gik Høsten hurtig, skjøndt Vejret i den første Tid var meget uroligt; hvor der er passet paa at binde hurtigt op efter Mejningen, troer jeg ikke, at Sæden har lidt megen Skade. Den Rug, der ikke var mejet meget tidlig, fik jo en Del Regn i Travesættene, men Spiringen var ikke betydelig, hvor den var sat godt sammen; der er jo altid Folk, der ikke have Taalmodighed, og derfor er der jo nok kommet en Del Rug noget fugtig ind, baade før og efter Regnperioden. Sæden var jo saaledes iaar, at Mejemaski-

nerne almindelig have kunnet meje al Sæd, dog Rugen kun fra 2 Sider. Den gamle Sætten i Travehob er endnu den almindelige, men af og til seer man dog ogsaa, at der sættes i smaa Stakke.

Det vil sikkert blive nødvendigt at spare paa Halmfoderet i Vinter, thi der bliver meget lidt Bygfoder, og Hveden giver jo heller ikke saa megen Halm som almindelig; det vil hjælpe, at Roerne ere gode, og at Roemarkerne stadig udvides.

Helbrakmarkerne ere gode og som Regel smukt behandlede; det har knebet med at faa Halvbrakmarkerne raadne i rette Tid; hvor Brakmarkerne ere benyttede til Blandsæd eller Kartofler, kniber det ogsaa med at faa dem tilstrækkelig gode og passende fugtige til Vintersæden.

Fra Vordingborgegnen. Kvægets Sommerernæring har været mere end almindelig rigelig, saa Mælkeudbyttet har været ret godt, men desuagtet har jo Mælkeriindtægten været lille nok, da Priserne have været lave baade for Smør og navnlig for Svin. Udsigterne for Vinterfodringen ere jo saa lyse som muligt, da der baade er rigeligt af Hø og Roer, for ikke at tale om Halm, der er til Stede i stor Overflodighed. Paa Grund heraf ere Kreaturpriserne ret gode, især lader der til at være Spørgsmaal efter gode Lødekøer, thi selv om Besætningerne vel egentlig ere nogenlunde fuldtallige, saa mene dog mange, at de jo sagtens kunne fodre en lidt større Besætning end sædvanlig. Det er derfor ikke vanskeligt for en god ung Ko at opnaa en Pris af omtrent 200 Kr. Grisepriserne holde sig derimod temmelig lave, uagtet Svinepriserne jo nu ere lidt højere end tidligere. Brakmarkerne have groet stærkt iaar, og ikke faa Steder sér man dem efter Høsten en Del overgroede med Grønt og Agerkaal. Jorden falder imidlertid godt, saa Saaningen af Vintersæden vil kunne foregaa i god bekvem Jord.

Det er let at se, at der lægges mere og mere Vind paa Efteraarsarbejdet, saa Skræpløjning og Svenskharvning med efterfølgende Tromling bliver mere almindelig Aar for Aar.

Fra Falster. Der findes ikke store Arealer her i Stiftet af Eng eller Mose, men hvad der findes giver i Reglen kun en tarvelig Afgrøde og kunde ganske sikkert i mange Tilfælde forbedres betydelig. Man sér ogsaa Enkelte tage fat derpaa. Under Fuglsang er saaledes en Del Skovenge med godt Resultat tilkultiveret forholdsvis billig ved Udgrøftning, Anvendelse af kunstig Gjødning og Besaaning med Græs og Kløverfrø, og forsøgsvis er Mosejord sammesteds bragt til at give et udmærket Udbytte af Havre ved kun en Gang Pløjning og kunstig Gjødning. Ogsaa her paa Gaarden, hvor der i alle Marker findes Eng eller Mosehuller, er der udført en Del af den Slags Arbejder, og i Reglen med meget godt Resultat. Udgrøftning, Tilførsel af Kali og Fosforsyre og Ødelæggelse af den gamle Vegetation ved at tage 2 Gange Havre og derefter lægge ud i sidste Kjærv, har altid vist god Virkning, hvorimod Kalk har været uden Virkning, og Sandbelægning har virket meget forskjelligt. Paa god fast Tørvebund har den ikke kunnet spores; paa et Areal, bestaaende af 7 à 8 Tm. løs tørveagtig Jord oven paa gammel Strandbund (Sand), har den derimod virket aldeles forbavsende.

Fra Østlolland. Mejemaskinerne ere benyttede meget og finde stærkt Indpas paa Bøndergaardene; enkelte Gaarde have benyttet Selvbindere, som særlig i Hvede gjøre et aldeles fortrinligt Arbejde. Arbejdskraften har været meget rigelig, og Høsten gik, trods noget uroligt Vejr, rask fra Haanden.

Fra Midtlolland. Bygget var mange Steder groet for stærkt fra Foraaret til at kunne holde sig oprejst under Juli Maanedes idelige Regnbyger. At Bygget tidlig gik i Leje blev særlig uheldigt som Følge af, at den sidste Maanedstid før Høst i denne Egn gav saa at sige daglig Regn. Bygkærnens Udvikling er derfor mange Steder mangelfuld. Det synes, som om der har manglet behørig Sol og Varme til at gjøre Bygkærnen færdig — til at bringe den til normal Udvikling. Tilmed viser det sig iaar, at Maltbygget allerede

inden Mejningen var paavirket saa stærkt af Regnen, at dette blev skjæbnsvangert for dets rene, lyse Farve. Byggets Farve synes nemlig iaar gjennemgaaende ret tarvelig. Og da Perioden efter Byggets Mejning var ualmindelig tør, maa Skaden følgelig være sket, medens Bygget endnu stod paa Roden. Dette mindes vi ikke før at have iagttaget. I Beretningen om Maltbygudvalgets 10-aarige Forsøgsvirksomhed er det ogsaa fremhævet, at det først er efter at Bygget er mejet, at der normalt vil kunne være Tale om Forringelse af Kvaliteten som Følge af Regn. Men iaar er det, som anført, anderledes. Hvad der har bidraget hertil er sikkert den Omstændighed, at Bygget mange Steder blev overmodent inden Mejning. Af to Onder bør man jo nemlig vælge det mindste. Og derfor foretrak man gjennemgaaende under den idelige Regn at lade de modne Bygmarker henstaa umejede, fremfor at meje dem under Forhold, der umuliggjorde øjeblikkelig Opbinding. Utvivlsomt er det nemlig, at Byggets Farve vilde have lidt endnu mere, hvis Afgrøden var lagt paa Skaar i vaad Tilstand. Skaarlægning af Maltbyg synes man i det Hele taget mere og mere at være kommen bort fra — en Kjendsgjerning, der ubetinget betegner et Fremskridt i vor Bygavl.

Mejemaskinerne vinde Aar for Aar stigende Udbredelse. Ogsaa Bøndergaardene synes mere og mere at komme ind paa at betragte Mejemaskinen som lige saa uundværlig som Frøsaamaskinen. Hist og her slaa 2 Naboer sig sammen om Anskaffelse af en Mejemaskine. Denne Forholdenes Udvikling er sund og naturlig. Thi naar man nu for ca. 400 Kr. kan erholde en saa let, solid og god Mejemaskine som f. Ex. Wood's, er dens Anskaffelse selv for smaa Avlsbrug snart betalt. Man kommer derved paa en lempelig og naturlig Maade ud over Vanskelighederne ved Tilvejebringelsen af den fornødne Arbejdskraft. Og at disse Vanskeligheder Aar for Aar synes lettere at besværges, er en glædelig Kjendsgjerning.

. . . . For saa vidt er altsaa det udkastede Billede af det Landbrugsaar, hvis Afgrøde nu er hjembjerget, over-

vejende lyst. Men Priserne — særlig Kornpriserne! For Egne som denne, hvor Kornsalget spiller en fremtrædende Rolle, repræsenterer Kornmarkedets nuværende lave Notering et overmaade mørkt Punkt. Vel stille de virkelige eller formentlige Sagkyndige Bedring i Priserne i Udsigt længere frem i Saisonen. Dette er imidlertid kun en tvivlsom Trøst, som en stor Del af Producenterne med deres bedste Villie ikke kunne regne med. Kjendsgjeringen viser nemlig, at Tærskværkernes Summen lyder Dag ud og Dag ind ud over Egnen fra hver Landsby og fra hver større Gaard. Og det er vist kun altfor utvivlsomt, at forfaldne Vexler, Hensynet til 1. November og til December Termin ere de Momenter, der lige fra Høstens Begyndelse sætte ethvert disponibelt Tærskværk i saa godt som uafbrudt Aktivitet, og som tvinge Flertallet af Landmændene til at acceptere for deres Sæd de ødelæggende lave Priser, som Øjeblikkets Konjunkturer tilmaaler dem.

Fra Langeland. Mejemaskinen er kun benyttet lidt iaar, da Kornet var temmelig meget nedslaaet, og dertil syntes Arbejdskraften noget rigeligere end forhen. Lønnen, som til de faste Folk og til Folk paa Pladsen var den samme, var derimod lidt lavere for Tilrejsende.

(Fortsættes i næste Hefte).

